

DESCOBRIR ELS ARBRES DEL BARRI

DESCOBRIR ELS ARBRES DEL BARRI

7 Passejades per conèixer
els nostres arbres
i per parlar d'història

Abril i maig de 2013

Joan Catafal i Alberto Sanagustín

C A S A L D E B A R R I P R O S P E R I T A T

PASSEJADA N° 1

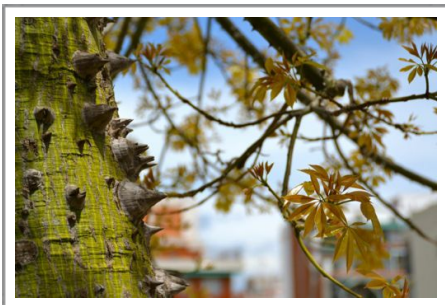
* PLAÇA D'ÀNGEL PESTAÑA

Plaça D'ÀNGEL PESTAÑA

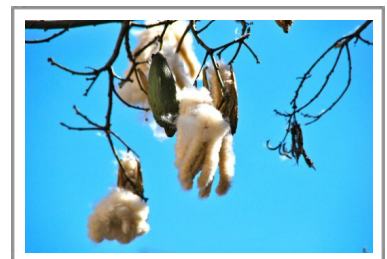
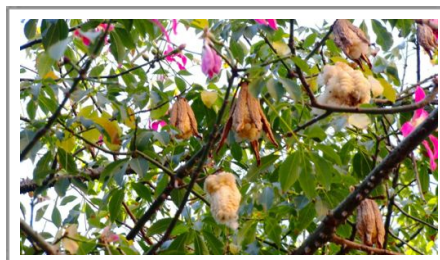
- 1970.** Com a resultat d'una estafa del constructor Llobet, s'ocupen vivendes a mig construir i s'aixequen barraques al que llavors s'anomenava Pla de Santa Engràcia.
- 1977.** Inici d'accions per exigir vivendes al barri, per als habitants de les barraques.
- 1983.** Al desembre es donen les claus dels pisos construïts a Renfe-Meridiana.
- 1986.** La primera plaça, sense pàrquing.
- 1988.** S'obre el Casal. Al davant hi havia un estany, amb l'escultura d'Enric Pladevall (*La Font Mutant*). Ara en un altre lloc de la plaça.
- 1998.** Comencen les obres del pàrquing que s'obre el 2001.
- 2003.** S'inaugura la nova plaça. El projecte inicial és de l'arquitecte Enric Miralles i la direcció final de l'obra de Benedetta Tagliabue. L'obra, molt discutida, s'executa amb modificacions. Necessita molts pedaços per millorar-la, l'últim el 2011.

El formigó la converteix en una plaça dura. Les jardineres són l'únic espai perquè hi puguin viure plantes, amb condicions força precàries. Molts dels arbres que es planten són d'origen llunyà (Amèrica del Sud), però amb una bona adaptació, ja contrastada, al nostre clima.

Trobem, només en aquest entorn :

Chorisia speciosa//*Xorisia, Arbre de la llana*//*Chorisia, Árbol de la lana, Palo borracho*

ORIGEN: Brasil, Argentina, Paraguai

DESCOBRIR ELS ARBRES DEL BARRI

Erythrina crista-galli // *Eritrina*,
Cresta de gall// *Eritrina*, *Cresta de gallo*, *Ceibo*

ORIGEN: Brasil, Argentina,
Paraguai, Bolívia

➡ **Aquí, però també en altres llocs del barri:**

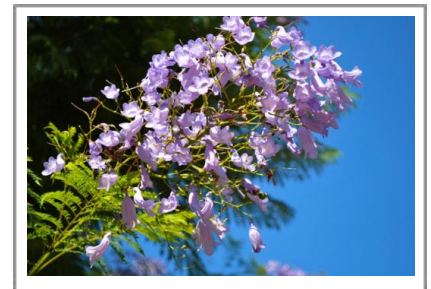
Albizia julibrissim // *Acàcia taperera* //
Acàcia de Constantinopla // *Árbol de la seda*

ORIGEN: Àsia, des de l'Iran fins a la Xina

Jacaranda mimosifolia //
Xicranda // *Jacaranda*, *Jacarandá*

ORIGEN: Brasil

Washingtonia filifera // *Washingtonia* // *Washingtonia*.

ORIGEN: Mèxic, Califòrnia, Arizona

Plaça Nou Pins

Hi ha també: **Tipuana tipu**,
Parkinsonia acuelata, **Platanus hispanica**,
Brachychiton populneum, **Hibiscus syriacus**
(els veurem en altres passejades)

* CARRER DE SANTA ENGRÀCIA

Ligustrum japonicum
(a les dues voreres, fins a Sant Francesc Xavier)
Troana // *Aligustre*

ORIGEN: Japó

Abril/maig 2013

Joan Catafal i Alberto Sanagustín

PASSEJADA N° 2

* PLAÇA D'ÀNGEL PESTAÑA

Parkinsonia acuelata
Parquinsònia//Parkinsonia//Palo verde

ORIGEN: Amèrica (Texas, Arizona, Argentina)

Hibiscus syriacus
Hibiscus de Síria//Hibisco//Altea (mal anomenat)

ORIGEN: Sud i est d'Àsia. Arriba a Europa a través de Síria.

* CARRER DEL CONFLENT

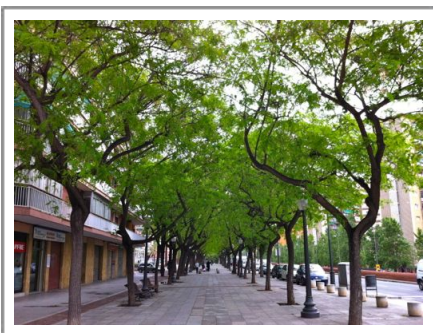
El barri, l'any 1988, protesta per la lentitud de les obres d'aquest carrer, eix de comunicació amb la Via Júlia. L'obra s'acaba el 1992. Pel gener del 2009, s'hi reubiquen les tres escultures de Jaume Plensa que el 1988 s'havien emplaçat a la veïna plaça de Francesc Layret. En 2011 hi va parar el transformador que hi havia a la plaça d'Àngel Pestaña. Aquest transformador, substituïa els transformadors existents a la zona i que havien tingut molts problemes: per insuficients, per perillous, amb incendis freqüents.

Les contundents protestes veïnals forçaren llavors la seva construcció, encara que en un lloc no desitjat.

Tipuana tipu
Tipuana//Tipuana//Palo rosa// Tipú, a Bolívia

ORIGEN: Bolívia, nord-oest d'Argentina

Av. Rio de Janeiro

Ostrya carpinifolia
Òstria//Ostria

ORIGEN: Sud-est d'Europa, Àsia Menor, el Caucas

DESCOBRIR ELS ARBRES DEL BARRI

* VIA JÚLIA

VIA JÚLIA

L'espai és fruit del Pla Jaussely, aprovat el 1907, lligat a l'Eixample de Cerdà, per establir vies de comunicació entre els pobles agregats i l'Eixample.

La seva amplada és de 40 metres, d'aquí el nom com se la va conèixer durant molts anys, "Els quaranta metres".

També se l'ha anomenada, avinguda de la Muntanya. Aquí trobaríem un dels possibles orígens del nom del Club de Futbol "La Muntanyesa", fundat el 1927. Un altre respondria al fet que els primers integrants del Club es reunien en el "Bar Montañas" al carrer de Jaume Pinent.

L'avinguda durant molts anys, fou Carles Marx, per passar a Via Júlia al 1942.

L'espai sense urbanitzar va tenir usos molt diversos, com refugi per a 81 persones durant la guerra "civil", barracons per a l'escola Agustina de Aragón de 1954 a 1974.

En 1986 s'inaugura, després de moltes tensions amb els veïns per esmenar el projecte. Les obres havien començat el 1983 !!!

El metro havia arribat el 1982, després de 10 anys de lluita. L'estació s'anomenà, primer Roquetes.

La via es remodelà el 2006: ampliació de voreres, supressió de barreres arquitectòniques i ascensor al metro.

Magnolia grandiflora

Magnòlia//Magnolia//Magnolio

ORIGEN: *Sud-est dels Estats Units*

* CARRER DEL MOLÍ

Urbanitzat de nou, l'any 2009 (Pla Zapatero), com els carrers: Borràs, Canyameres, Japó, Pou, Molí i Poeta Masifern. Va suposar la incorporació d'arbrat de petit volum i poca alçada. Amb l'excusa de les presses, els veïns no varen poder participar i discutir els projectes.

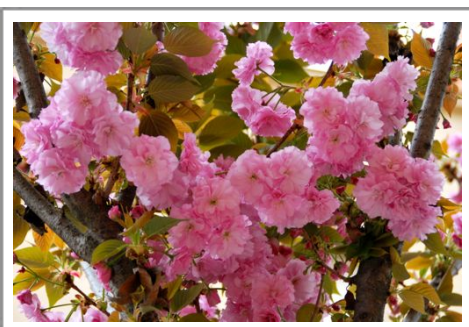
Pyrus calleriana "chanticler"

Perera de flor//Peral de flor

ORIGEN: Xina

* CARRER DE CANYAMERES

Prunus serrulata purpurescens "Kanzan"

Cirerer de flor//Cerezo del Japón

ORIGEN: Japó

Abril/maig 2013

Joan Catafal i Alberto Sanagustín

PASSEJADA N° 3

* PLAÇA DE SANTA ENGRÀCIA.

L'església de Santa Engràcia, fou construïda el 1928, en els terrenys donats per una propietària de Sant Andreu: ENGRÀCIA Batista.

L'arquitecte fou Enric Sagnier Villavechia, amb nombrosos edificis a Barcelona: Palau de Justícia, Edifici de la Duana, Caixa de Pensions a Via Laietana, Patronat Ribas...

L'església i els seus espais han estat testimoni de moments importants de la història recent del barri: Primeres reunions de l'Associació de Veïns el 1974 (L'associació hi ha tingut el seu local del 1978 al 2012), tancament de les dones dels treballadors de SEAT (1972), les multitudinàries assemblees diàries en la lluita pels semàfors del carrer del Vinyar (1974), Motor Ibèrica (1976), s'hi amaguen dos desertors de la Guerra del Golf (1991), tancada dels "sense papers" (2001)

Tilia sp. *Existeixen molts híbrids*
Til·ler//Tilo

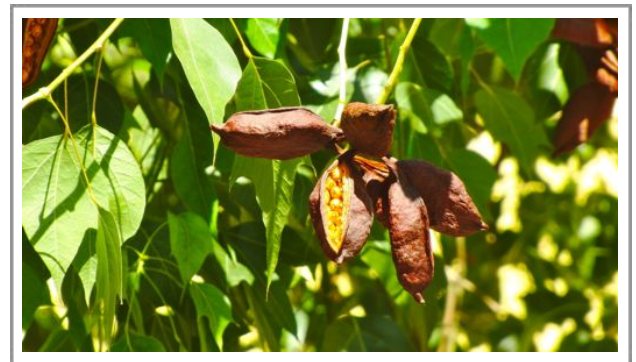

ORIGEN: Sud, centre i oest d'Europa,
Àsia Menor i Caucas

* CARRER D'ARGULLÓS

Brachychiton populneum
Braquiquiton//Brachichiton//Árbol botella

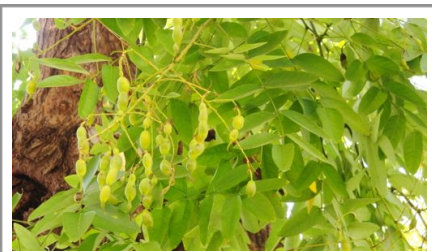
ORIGEN: Austràlia

* CARRER DEL MAS DURAN

Aquí trobem l'únic arbre del barri que figura al Catàleg d'Arbres d'Interès Local. Inicialment es trobava dins d'un pati, on hi havia una casa de menjars, "Bar Cataluña".

A l'urbanitzar-se l'espai, quedà incorporat a la via pública, però amb un escocell reduït. El seu estat sanitari és preocupant.

Sophora japonica
Sòfora//Acàcia del Japó//Sófora

ORIGEN: Xina, Corea, Japó

DESCOBRIR ELS ARBRES DEL BARRI

Platanus orientalis. *Existeixen molts híbrids*
Plàtan//Plàtan d'ombra//Plátano de sombra

ORIGEN: Euro-Àsia, des dels Balcans fins a l'Iran

* CARRER DEL POU

Crataegus laevigata “Paul’s scarlet”
Arç blanc//Majuelo//Espino albar

ORIGEN: Oest i centre d'Europa.
Est de la península Ibèrica.

* CARRER DE PABLO IGLESIAS

Abans carrer Valldaura. S'urbanitzà primer l'anomenada Rambleta, entre Via Favència i Flor de Neu.

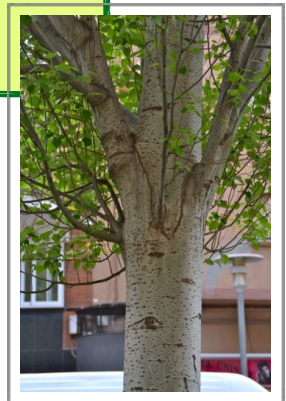
Les obres van suposar l'enderroc de senzilles construccions que hi havia al mig, com el Kiosc-papereria-jugueteria, Hong Kong (a l'alçada de la plaça Nou Pins) i vivendes amb pati, arbrat. L'última, el 1988, a la cantonada amb Flor de Neu.

S'hi va construir un gran pàrquing soterrat, amb una sortida al mig del carrer d'en Tissó, s'ha demanat repetidament la solució d'aquest nyap.

Fou inaugurat el 1992.

Populus alba “bolleana” *També espècie amb molts híbrids.*
Pollancre blanc//Boleana//Chopo blanco//Boleana

ORIGEN: Europa, Àsia, nord d'Àfrica

Catalpa bignonioides
Catalpa//Catalpa (Catalpa és el seu nom Cherokee)

ORIGEN: Estats Units

Abril/maig 2013

Joan Catafal i Alberto Sanagustín

PASSEJADA N° 4

* CARRER DE BADOSA / Placeta de l'Institut

En 1974 es reivindica l'Institut. En aquell moment ni Sant Andreu, ni el que havia de ser 9 Barris, en disposaven. És Sant Andreu qui des de la seva associació inicia la lluita, d'aquí el nom que després rebé.

L'institut obre en uns barracons el 1976, en els terrenys de Harry Walker. Per error, s'havia començat a aixecar per on havia de passar l'Avinguda de Rio de Janeiro, el que va suposar llençar 2 milions de pessetes.

El professorat inicial s'imposà, era un element més de la lluita.

L'any 1983 entra en funcionament l'institut definitiu, però van ser necessàries moltes reunions, accions per disposar de pati. No s'aconseguí fins el 1989.

És l'espai del barri amb més espècies per metre quadrat, fins a 11!

Cercis siliquastrum

*Arbre de l'amor//Arbre de Judes//
Árbol del amor//Árbol de Judea*

ORIGEN: Mediterrani oriental,
Àsia Menor fins a l'Iran

Koelreuteria paniculata

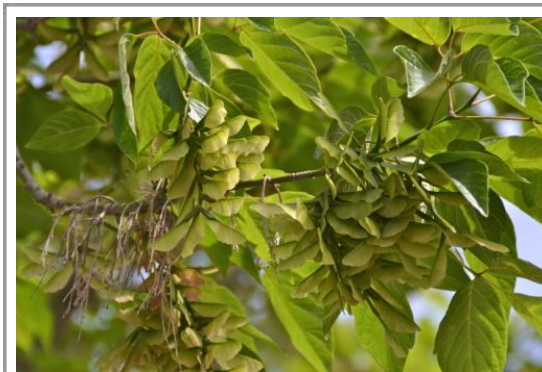
*Sapindal de la Xina//Arbre dels
fanalets//Sapindal de la China//
Sapindo*

ORIGEN: Xina

Fraxinus angustifolia

Freixe//Fresno

ORIGEN: Nord d'Àfrica i de la
península Ibèrica

DESCOBRIR ELS ARBRES DEL BARRI

* CARRER DE SANT FRANCESC XAVIER/ CARRER DE BADOSA

Ginkgo biloba
Ginkgo//Ginkgo

ORIGEN: Xina

* PLAÇA DE PROSPERITAT

Coneguda popularment, com "la plaça del marmolista", pel fet que hi estava instal·lada una indústria de marbre que provocava molèsties greus al veïnat.

L'espai s'incorpora el 1976 al Pla Popular del Barri. El solar no es recupera fins el 2003 quan s'expropia. L'any 2004 s'hi fan obres provisionals, per convertir-lo en aparcament.

La inauguració oficial es fa el 12 de novembre de 2005, amb l'alcade Hereu. La popular, coincideix amb la Festa Major de l'any 2006.

Al setembre del 2009, es presenta l'obra de Perejaume, a la paret mitgera, *Homenatge a Brossa*.

Entre les espècies presents a la plaça, hi trobem diferents fruiters que es trobaven dins del pati del taller i que al fer l'obra es varen respectar.

Citrus limon
Llimoner//Limonero

ORIGEN: Índia i Pakistan
Els àrabs l'introdueixen a la península Ibèrica.

Prunus domestica
Prunera//Ciruelo

ORIGEN: Caucas, Anatòlia, Pèrsia

Cupressus sempervirens
Xiprer//Ciprés

ORIGEN: Zona mediterrània

Abril/maig 2013

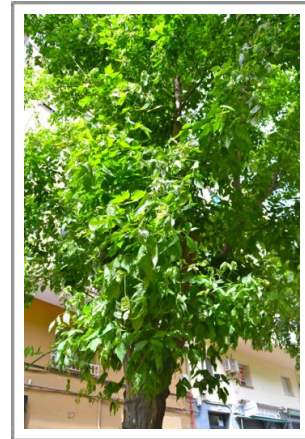
Joan Catafal i Alberto Sanagustín

PASSEJADA N° 5

* CARRER DE BALTASAR GRACIÁN

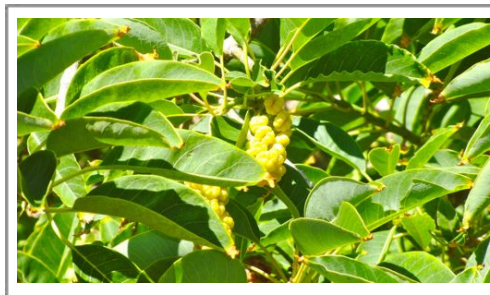
Acer negundo
Negundo//Negundo

ORIGEN: Amèrica del Nord, Mèxic

Phytolacca dioica
Bellaombra//Bellasombra//Ombú

ORIGEN: Argentina, Perú, Brasil

* PLAÇA DE HARRY WALKER

La plaça ocupa principalment l'espai on hi havia la fàbrica **Harry Walker**, dedicada a la fabricació d'accessoris i recanvis per a la indústria de l'automòbil, junt amb Hispano Villiers, que feia carburadors.

La fàbrica va tancar el 1973 i els grans especuladors, amics de l'alcalde Porcioles, van aconseguir llicències per edificar, mentre no s'aprovava el Pla Comarcal, on tenien la qualificació de terrenys per a equipaments.

L'Associació de Veïns reacciona i porta al carrer la lluita, iniciada amb un happening multitudinari, pel maig de l'any 1975. Es construeixen blocs "il·legals" a Badosa, Sant Francesc Xavier i Baltasar Gracián.

Es salva part del solar que es manté sense fer-hi res. Brut i deixat.

L'any 1997, aprofitant una visita de l'alcalde Maragall, es denuncia el retard de les obres.

L'endemà entren les màquines a netejar. Després de presentar el projecte, els treballs comencen el mateix 1997.

L'any 1998 s'inaugura la remodelació de la Zona Verda i la Harry Walker.

El nom es manté com homenatge als treballadors de Harry Walker que van protagonitzar una gran vaga del 16 de desembre de 1970 al 15 de febrer de 1971, amb molta implicació per part del barri, encara que la rajola recorda només l'emplaçament de la fàbrica.

Salix babylonica
Desmai//Sauce llorón

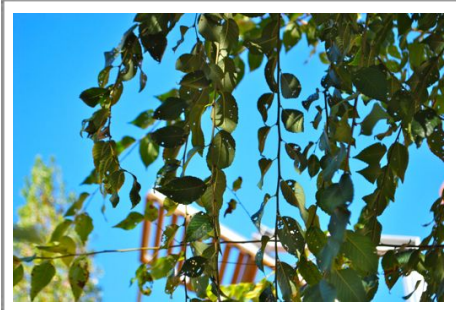
ORIGEN: Xina

DESCOBRIR ELS ARBRES DEL BARRI

Ulmus pumila

Om//Olmo

ORIGEN: Sibèria, Turquestan

Melia azedarach

Mèlia//Melia

ORIGEN: Àsia oriental

* AVINGUDA DE RIO DE JANEIRO

En 1974 s'impugna el Pla Comarcal, que fa referència a **Rio de Janeiro** com a via ràpida, amb 633 signatures.

Al juliol de 1982 s'hi fa el "Mundialito", una de les moltes accions per evitar que la nova avinguda sigui una via ràpida. Guanyà l'equip del barri, per golejada, al de l'Ajuntament.

A l'octubre, del mateix any, més de 2000 veïns dipositen una papereta, en un referèndum popular, exigint rambla. En 1984 arriba l'acord sobre el tipus de via.

Queixes per les obres "eternes" el 1988.

Olea europea

Olivera//Olivo

ORIGEN: Zona mediterrània

El veí **Passeig de Valldaura** porta aquest nom des del 1927. Abans era una carretera, oberta el 1889, anomenada carretera de Cornellà a Fogars de Tordera i coneguda al sector com "la carretera fina". En queda com a record una doble filera de plàtans, mig colgats, al costat de l'últim bloc de RENFE.

Fou reformat el 1988 el que va comportar l'arboricidi de més de 30 grans plàtans, per replantar, segons el projecte. La protesta veïnal forçà a l'Ajuntament a imposar, a l'Empresa Comsa, una sanció de 6.000.000 de pessetes.

L'última modificació és del 2001.

Abril/maig 2013

Joan Catafal i Alberto Sanagustín

PASSEJADA N° 6

* VIA FAVÈNCIA

La **Via Favència** també es recollida pel Pla Jaussely, on la seva amplada prevista era de 60 metres. L'espai sense urbanitzar durant molts anys, ha servit per fer-hi una via ràpida, primer anomenada Segon Cinturó i després per endolcir-ho, Ronda de Dalt.

En 1975 s'engega una campanya, perquè es cobreixi i no sigui una barrera que separa els barris. En 1984, es fa "l'Indiada" per denunciar el seu estat. En 1987 una manifestació exigeix que sigui una via coberta.

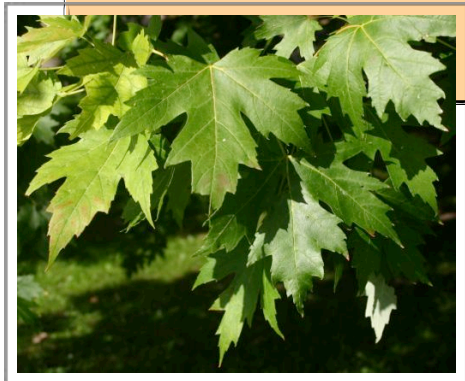
En 1988 una Audiència Pública al Col·legi Cardenal Cisneros, avui Prosperitat, mostra l'indignació del veïnat per la negativa a què es cobreixi.

Al desembre de 1990, s'inaugura el cobriment parcial (acordat el 1988), un 57% al seu pas per Nou Barris. Jordi Pujol i Pasqual Maragall han d'avançar lentament, la manifestació de protesta no els deixa fer-ho amb normalitat.

Abans, el 1988, hi ha una forta repressió, amb detencions, contra els veïns de l'anomenat "Bloc Fantasma" i els que els hi feien costat. L'edifi construït il·legalment, no constava a cap plànol. Les obres del Cinturó l'havien afectat greument. L'any següent, el bloc fou dinamitat.

Entre el 2009 i 2011 s'aixeca l'anomenada *Torre Júlia*, dels arquitectes: R. Galiano, S. Pons i P. Vidal. La torre de 17 plantes, residència assistida per a gent gran, rep el 2011 el Premi d'Urbanisme i Arquitectura Ciutat de Barcelona. Des de L'Associació de Veïns no s'acceptà mai una edificació

d'aquesta alçada i que aquesta fos la més apropiada per a gent gran. A més, els compromisos adquirits amb la seva construcció, com és la piscina pública, no s'han complert.

Acer saccharinum

Erable/Auró argentat//arce plateado//Arce del azúcar

ORIGEN: Canadà i EUA

Schinus molle

Fals pebrer//Falso pimentero

ORIGEN: Amèrica Central, Amèrica del Sud (Perú, Brasil, Xile ...)

Celtis australis

Lledoner//Almez//Latonero

ORIGEN: Sud d'Europa, sud-oest d'Àsia

DESCOBRIR ELS ARBRES DEL BARRI

* PLAÇA DE NOU BARRIS

Reivindicada ja al 1979, amb accions com la col·locació de cartells: **El barri exigeix els solars.**

La seva inauguració popular es fa pel novembre de 1982. En 1984 es reivindica la segona fase, quan també queda pendent la tercera.

Pinus halepensis
Pi blanc//Pino carrasco

ORIGEN: Zona mediterrània

Morus alba
Morera//Morera

ORIGEN: Zona mediterrània

* AVINGUDA MERIDIANA

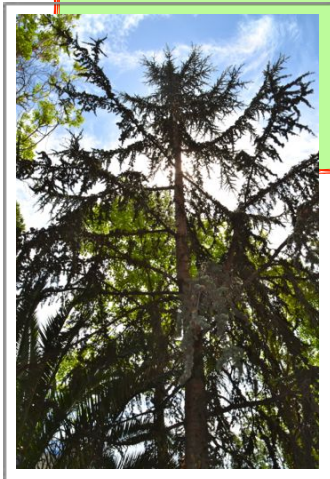
Prevista ja per Ildefons Cerdà. Als any 60 es van soterrar les vies del tren, el 1964 començaven les obres d'aquest tram de la Meridiana per obrir-la al trànsit, juny 1967. Va suposar una nova barrera entre barris. A un cantó, Trinitat Nova, Prosperitat i Porta i a l'altre Trinitat Vella i Sant Andreu.

Una passera metàl·lica elevada era el pas obligat per anar al metro de Torres i Bages, únic aleshores. Al mes de març de 1988 un camió circulant amb el bolquet aixecat la va destrossar. Per suplir-la, l'exèrcit n'hi va construir una de fusta, al cap de 15 dies.

Amb situacions de conflicte, sovint els crits, a cor, eren ...

Anem a tallar la Meridiana !!!

La col·locació de semàfors és el resultat de la vella reivindicació "d'humanitzar-la".

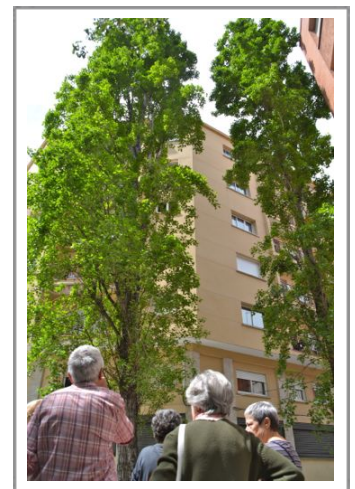
Cedrus atlantica
Cedre//Cedro

ORIGEN: Muntanyes de l'Atles (Algèria, Marroc)

Populus nigra italica
(Existeixen molts híbrids)

Pollancre//Chopo negro//Chopo Lombardo

ORIGEN: Nord d'Àfrica, Europa, centre i est d'Àsia

Abril/maig 2013

Joan Catafal i Alberto Sanagustín

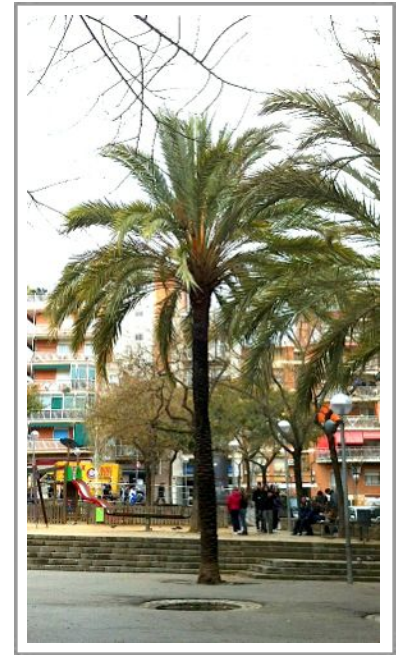
PASSEJADA N° 7

* PLAÇA DE NOU PINS

La plaça amb el seu aspecte actual fou inaugurada el 25 de setembre de 1981, amb un festival infantil i una revetlla.

Phoenix dactylifera
Palmera datilera//Palmera datilera

ORIGEN: Nord d'Àfrica i Àsia sud-occidental

* ZONA VERDA

Pinus pinea
Pi pinyoner//Pino piñonero

ORIGEN: Zona mediterrània

La **Zona Verda** ocupa part del que era el camp de futbol de la Bloc i entorns. Aquí és on, el 1974, comença l'Associació de Veïns i on el veïnat participa activament i decididament per defensar els espais lliures i millorar un barri, sense cap espai verd, carrers sense asfaltar, sense equipaments, amb uns especuladors desenfrenats, amb total connivència de l'alcalde Porcioles.

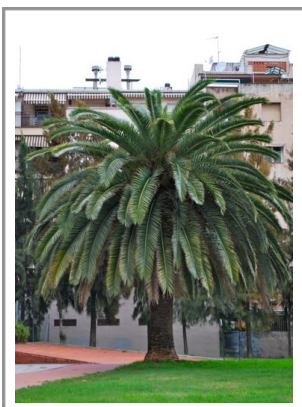
L'espai, en plans antics, era considerat com a Zona Verda (Pla Soteras, 1957, Pla Centato, 1968). Les mobilitzacions contra aquest últim (Pla Parcial del Sector Vallbona-Torre Baró-Trinitat), fan que s'endarrereixi la seva aprovació. Mentre, aprofiten per donar llicències i construir. Els primers blocs, Tissó-Rio de Janeiro, s'aixequen el 1972 i els segons, a Formentera, el 1974.

Cansats de la ineficàcia de les instàncies i les denúncies, comencen les mobilitzacions al carrer que es van enduint progressivament: Concurs de dibuix, assemblees, plantació del primer pi (19 de setembre de 1974), manifestacions, talls de trànsit.

L'Ajuntament dona els plànols del que hauria de ser la primera zona verda del barri. Calen, però, més manifestacions per fer avançar les obres. La plaça s'inaugura el 1976.

Phoenix canariensis
*Palmera de Canàries//
Palmera de Canarias*

ORIGEN: Canàries

DESCOBRIR ELS ARBRES DEL BARRI

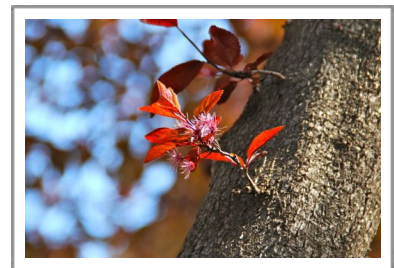
Casuarina equisetifolia
Casuarina//Casuarina//
Pino australiano

ORIGEN: Austràlia

Les casuarines serveixen aquí per amagar el que havia de ser el pati interior d'uns blocs que es va impedir que es completessin. Al 1977 l'Associació va ser denunciada per la constructora per "instigar i participar" a l'enderroc, primer de les tanques i després dels murs de les obres. Mentrestant es va enderrocar la masia de Can Dragó Nou, que hi havia al costat del camp de futbol.

* CARRER DE JOAQUIN VALLS

La seva peatonalització és de mitjans dels 90

Prunus cerasifera atropurpurea-Pissardii

Prunera vermella//Pissardi//Ciruelo rojo//Pissardi

ORIGEN: Àsia Central, Balcans

* AVINGUDA DE RIO DE JANEIRO

El 1989, l'escultor Agustí Roqué va rebre el premi FAD d'Urbanisme per la seva obra amb elements verticals i horitzontals, de formigó pintat de negre.

La mitjana escultòrica va d'Argullós, fins a Tissó.

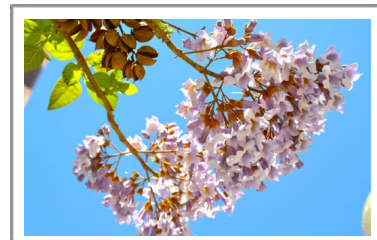
Trachycarpus fortunei
Palmera excelsa//Palmito elevado

ORIGEN: Xina, Japó

Paulownia tomentosa
Paulònia//Paulonia

ORIGEN: Xina

Abril/Maig 2013

Joan Catafal i Alberto Sanagustín